

SAKSFRAMLEGG

Til:
Forskningsutvalget for Det juridiske fakultet

Møtedato:
03.04.2024

Sak:

Opptak til ph.d.-programmet ved Det juridiske fakultet – endringer i rutiner og mulige behov for endring i fakultetets utfyllende retningslinjer

Innstilling til vedtak:

Fakultetets utfyllende bestemmelser til UiTs doktorgradsforskrift foreslås endret slik:

- Det presiseres at det er krav om at et selvstendig arbeid (masteroppgave) må inngå i opptaksgrunnlaget.
- Tolkningen av «B-snitt» og «rent B-snitt» presiseres.

Bakgrunn:

Ett av mange elementer som gjelder å effektivisere og avbyråkratisere offentlig sektor har hatt fokus på opptak og tilsetting av stipendiater ved UiT. Det ble derfor satt i gang en forbedringsprosess med tanke på bedre arbeidsflyt, tydeligere arbeidsdeling og bedre kommunikasjon mellom de aktørene som er involvert i å vurdere søkeres kvalifikasjoner (bedømmelseskomite) og de aktørene som er involvert i tilsetting (fellestjeneste rekruttering og fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet) og opptak til ph.d.-program (Forskningsutvalget ved Det juridiske fakultet). Særlig problematisk har det vært å vurdere kvalifikasjoner for søkere med utenlandsk utdanning, et område som er svært komplisert og krever gode rutiner og høy kompetanse. En pilot har blitt gjennomført på UiT med deltakelse fra flere fakulteter. Basert på målsettingene med forbedringsprosessen og erfaringene fra piloten settes det nå i gang et arbeid med å fase inn endringer i prosessene som gjelder opptak til ph.d.-programmene ved UiT.

Forskningsutvalgets mandat punkt 3 angir at «Utvalget skal foreslå de regler og avtaleverk for forskerutdanningen det finner nødvendig, herunder endringer i de gjeldende.».¹ Dette innebærer at endelig vedtak om å eventuelt endre utfyllende retningslinjer til UiTs doktorgradsforskrift fattes av fakultetsstyret.

Fakultetet har de siste årene utviklet rutiner for vurdering av utenlandske søkere slik at bedømmelseskomiteene ikke behøver å vurdere nærmere de søkere som åpenbart ikke er kvalifisert. Dette har vært effektiviserende for komiteene. I forbindelse med universitetsstyrets budsjettvedtak for 2024, ble det allokert to nye stillinger til fellestjeneste opptak. Fellestjeneste opptak er nå i gang med å iverksette endringene som er beskrevet ovenfor. Dette betyr i praksis at bl.a.

¹ <https://uit.no/regelverk#v-pills-797747>

vurdering av søkere med utenlandsk utdanning ikke lenger vil skje på fakultetet, men av fellestjenesten.

Fellestjenesten vil også kunne sile søkere med norsk utdanning, basert på karakterkrav og eventuelle andre krav. Det vil også bli beregnet et veid gjennomsnitt av karakterene som inngår i opptaksgrunnlaget (karakterer fra vitnemålet for mastergraden). Beregningen vil følge bestemmelsene i UiTs forskrift om studier og eksamen §35:²

(4) Dersom det er behov for utregning av samlet karakter i et emne eller gjennomsnittskarakter i en emnegruppe eller et studieprogram, må det være benyttet bokstavkarakter på alle delene som inngår beregningen. Følgende omregningsmodell skal legges til grunn: A=5, B=4, C=3, D=2, E=1. Ved utregning av gjennomsnittskarakter vektes emner i henhold til studiepoeng.

For at fellestjeneste opptak skal kunne sile søkere før søknadene oversendes bedømmelseskomiteen, er det behov for å avklare kriterier for hvilke søkere som åpenbart ikke trenger å bli vurdert av komiteene.

Antall søkere til stipendiatstillinger ved fakultetet er begrenset og det er derfor først og fremst siling av søkere med utenlandsk utdanning som vil være til nytte for komiteenes arbeid. I alle tilfeller vil komiteene måtte vurdere f.eks. omfanget av rettsvitenskap for utenlandske søkere og karakternivået, for å kunne avgjøre om utdanningen er tilsvarende en norsk mastergrad.

Fellestjenesten har gjennomgått fakultetets utfyllende bestemmelser til UiTs doktorgradsforskrift.³ De utfyllende bestemmelsene er gitt med hjemmel i Forskrift om gradene philosophiae doctor (ph.d.) og philosophiae doctor (ph.d.) i kunstnerisk utviklingsarbeid ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet (UiT) § 5 (2).⁴ Disse bestemmelsene ble sist endret av fakultetsstyret 9.6.2023 i sak FS 42/23.

Her gjengis de relevante utfyllende bestemmelsene som gjelder opptak slik at disse enkelt kan sees i sammenheng med tolkningen fellestjenesten har gjort:

Til forskriften § 8 Opptakskrav

Søkere må ha graden cand. jur. eller 5-årig integrert mastergrad i rettsvitenskap med gode karakterer. Fakultetet kan i det enkelte tilfelle godkjenne annen tilsvarende utdanning som grunnlag for opptak. Utdanningen må kvalifisere til videre utdanning i 3.syklus (ph.d.-nivå) i henhold til kvalifikasjonsrammeverket, og være av en slik art at den kvalifiserer for utføring av doktorgradsprosjektet. I henhold til uhl. § 3-5 (3) skal søkere med høyere utdanning fra land som har ratifisert Lisboakonvensjonen få godkjent utdanningen, med mindre institusjonen kan påvise betydelige forskjeller mellom kravet til mastergrad i rettsvitenskap og søkerens utdanning. Forskriften § 8 (2) er mer vidtgående enn den som følger av loven. Søkere med utdanning fra land som ikke har ratifisert Lisboakonvensjonen skal også vurderes i samsvar med uhl. § 3-5 (3). Administrasjonen vil bistå komiteen i vurdering av utenlandsk utdanning.

Søkere må normalt ha et gjennomsnitt på B eller tilsvarende på masterstudiet (herunder på masteroppgaven) for å anses kvalifisert for opptak til fakultetets ph.d.-program. Søkere må i tillegg utarbeide en selvstendig prosjektbeskrivelse av høy kvalitet. For kandidater som ikke har et rent B-snitt, blir vurderingen mer sammensatt. Her skal det vurderes om eventuelle tidligere publiserte arbeider, progresjon i karakterutviklingen, stor masteroppgave, og resultater på denne, kan kompensere for manglende B-snitt. På samme måte kan det legges vekt på om søkeren har en erfaringsbakgrunn som har særlig betydning for gjennomføringen av prosjektet. Samtlige momenter som er nevnt i dette avsnittet skal også tillegges vekt ved rangeringen av de søkerne som anses kvalifisert. Karakterer, tidligere publiserte arbeider og kvaliteten på prosjektbeskrivelsen veier tungt.

I det følgende gjengis hvordan fellestjeneste opptak har tolket fakultetets utfyllende bestemmelser:

² [UiTs forskrift om studier og eksamen](#)

³ [Fakultetets utfyllende bestemmelser](#)

⁴ [UiTs ph.d.-forskrift](#)

- Vi tolker B-snitt som minst 3,5 omgjort til tallkarakter. Men dersom vi skal kunne si på karakterer, behøver vi et tydelig minstekrav for unntaksvurderingene. Dvs at formuleringen "kandidater som ikke har et rent B-snitt" må erstattes med f.eks. "kandidater med karaktersnitt på minst C (3,0)" eller "kandidater med karaktersnitt på minst C (2,5)". Slik de utfyllende bestemmelsene er formulert per i dag, dag kan vi ikke avslå noen av Jurfaks søkere på bakgrunn av karaktersnitt.

- I karakterkravet ligger det kanskje et implisitt krav om masteroppgave? Siden dette er uklart, vil vi ikke si ut søkere uten masteroppgave. Hvis dette ønskes endret, må krav om masteroppgave ekspliseres i de utfyllende bestemmelsene.

Dette reiser flere spørsmål som drøftes her. Forskningsutvalget bes om å drøfte og ta stilling disse spørsmålene med sikte på en eventuell endring i fakultetets utfyllende bestemmelser om opptak til ph.d.-programmet.

Er det ønskelig at fellestjeneste opptak siler ut søkere med norsk mastergrad basert på et gitt minstekrav for opptak, eller er det tilstrekkelig at fellestjenesten beregner veid gjennomsnitt for de karakterer som inngår i graden?

Dersom det er ønskelig med siling av søkere basert på en beregnet gjennomsnittskarakter, er det som fellestjenesten skriver, behov for å definere tydelig hva et B-snitt innebærer. Fellestjenesten tolker et B-snitt som 3,5 eller bedre (større tall enn 3,5). Slik utfyllende bestemmelser er formulert, oppfattes et gjennomsnitt på B som et kvalifikasjonskrav. M.a.o. vil en slik tolkning si at søkere som har et lavere/dårligere snitt enn f.eks. 3,5 automatisk ikke være kvalifisert for opptak til ph.d.-programmet, altså et minstekrav for opptak.

Det er her viktig å være oppmerksom på at dersom det fastsettes et formelt kvalifikasjonskrav (minstekrav til karaktersnitt), vil søkere som *ikke* oppfyller det kravet være ikke-kvalifisert og heller *ikke* gis en faglig vurdering av bedømmelseskomiteen.

Antall søkere med norsk mastergrad er såpass lavt at slik siling gir liten gevinst med tanke på arbeidsmengde for bedømmelseskomiteene. Det tilsier at det ikke er behov for en slik siling av søkere med norsk mastergrad og dermed heller ikke en endring av fakultetets utfyllende retningslinjer.

Er det behov for å definere mer presist hva som menes med et rent B-snitt? Hvis ja, hva bør definisjonen være?

Siden fellestjenesten har reist spørsmålet om tolkningen av «rent B-snitt», kan dette være en anledning til å drøfte også dette spørsmålet med tanke på at ulike komiteer kan tolke dette ulikt. En og samme søker vil kunne ansees å ikke ha et rent B-snitt i ett tilfelle og ved ny søknad på annen stipendiatstilling bli vurdert å ha et rent B-snitt.

Fakultetets utfyllende retningslinjer skiller mellom «B-snitt» og «rent B-snitt». Fellestjeneste opptak har tolket «B-snitt» som 3,5 eller bedre. Det synes å være en rimelig tolkning, d.v.s. at 3,5 avrundes til nærmeste heltall som blir 4 (B). Et «rent B-snitt» antas å bety et beregnet gjennomsnitt som er bedre enn 3,5. En mulig tolkning er at et rent B-snitt er 4,0 eller bedre (større tall). Et rent B-snitt kan også oppfattes å være mellom 3,5 og 4, men nærmere 4, f.eks. 3,75 eller bedre.

For å unngå ulikebehandling av samme søker i tilfeller ved søknad på flere stipendiatstillinger, bør et rent B-snitt defineres presist. Det mest nærliggende er å oppfatte et rent B-snitt som 4,0 eller bedre. Siden fellestjenesten vil beregne gjennomsnittskarakter i form av en tallverdi for alle søkere med norsk utdanning, vil en klar definisjon av et rent B-snitt være til hjelp for bedømmelseskomiteene.

Er det behov for å gjøre kravet om masteroppgave eksplisitt i fakultetets utfyllende bestemmelser?

Et mulig argument er at kravet om masteroppgave (selvstendig arbeid)⁵ uansett må være oppfylt, siden det etter Lisboa-konvensjonen må være betydelige forskjeller mellom den norske graden og den utenlandske. Manglende masteroppgave må ansees å være en betydelig forskjell.

Fellestjenesteopptak mener det er behov for at dette gjøres eksplisitt i utfyllende bestemmelser. Dersom en gjør kravet eksplisitt, oppstår spørsmålet om det også må angis et minstekrav for omfang (antall studiepoeng, ECTS). Denne problemstillingen er kun aktuell for søkere med utenlandsk utdanning. Erfaringsmessig varierer det mye hvilken vektning (omfang) masteroppgaven gis på vitnemålet. I noen tilfeller gis det lav uttelling i studiepoeng, men en ser at omfang og innhold er minst på høyde med det som leveres av norske studenter. I andre tilfeller gis det lav uttelling, men deler av arbeidet knyttet til masteroppgaven gis separat uttelling på vitnemålet som egne emner.

Basert på dette anbefales det at utfyllende bestemmelser endres slik at det presiseres at det må foreligge et selvstendig arbeid (masteroppgave), uten at det angis omfang (ECTS eller tilsvarende omfangsmål) av det selvstendige arbeidet. Bedømmelseskomiteene må vurdere om omfang og nivå er tilstrekkelig, men fellestjenesten kan sile ut de søkerne som åpenbart ikke har et selvstendig arbeid som del av sin utdanning på mastergradsnivå.

Øyvind Edvardsen
fakultetsdirektør

—

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

1 Forslag til endringer i fakultetets utfyllende retningslinjer for ph.d.-programmet

⁵ [Den nasjonale mastergradsforskriften](#)